

ÎN CEALE CINCI CĂRȚI ALE LUI MOISI

Cuvânt înainte

otdeauna și pururea au ținut și au învățat și sinagoga jidovilor, și besearica creștinilor, cum că aceste cinci cărți, care să numesc ale lui Moisi, adecă: Facerea, Leșirea, Leviticul, Numerii, A doao Leage, sânt cu adevărat a lui Moisi și de însuși Moisi scrisă, că necurmat, în toate vremile, tot a lui Moisi s-au ținut a fi și până la noi au ajuns. Aceasta și cu mărturii dinlăuntru, adecă din cărțile aceastea, și cu mărturii din afară, adecă care alții din toată vreamea scrise ne-au lăsat, să adeverează. Sânt aceastea foarte multe, dară noi aici nu mai puțineale vom aduce la mijloc. Așea cetim în Cartea leșirii, cap 17, stih 14: „Și au zis Domnul cătră Moisi: «Scrie lucrul aceasta în carte...»”. Și cap 24, 2 [4]: „Și au scris Moisi toate cuvintele Domnului”. Acest lucru și însuși adevărul carele easte Iisus Hristos mărturiseaște la Ioan, cap 5, 46, așea zicând: „De ați creade lui Moisi, și Mie ați creade, că de Mine au scris el”.

Această trădanie și învățătură o întăreaște credința cea stătornică și de pururea a neamului jidovesc, carii aceste cinci cărți pururea le-au ținut și le țin că sânt adevărate a lui Moisi, pentru aceaea și Iosip Flavie, în cartea 1, *Asupra lui Apion*, unde numără cărțile jidovilor, fără de nici o îndoială zice: „Dintr-aceastea cinci sânt a lui Moisi, care cuprind și legile și urmarea lucrurilor făcute de la facerea lumii până la moartea lui”.

Iară această credință a neamului jidovesc cu atâta mai vreadnică easte de crezut, cu cât aici nu să cercă de cărți, de care puțin face a ști sau a nu ști cine le-au scris, cum să întâmplă în altele, ci de cărți care cuprind toată relighiia și leagea, anii și toate lucrurile ceale vechi, și pentru aceaea în foarte mare preț să cădea să fie și au fost la ei. Încă și istoriia cea din afară întăreaște lucrul acesta, că toți scriitorii cei din afară carii pomenesc de neamul jidovilor zic că Moisi au fost al jidovilor cel întâiu puitoriu de leage, carea dovedire foarte frumos și luminat o au ară-

tat Daniil Uetie, în *Arătarea evanghelică*, prop. 4, cap 2.

Ci nici mutare sau stricare, încai cât e la ființa lucrului, nu au putut să se facă în cărțile lui Moisi, dintru aceasta să adeverează, că mai toate cărțile lui Moisi s-au scris și într-alte cărți, carea după aceaea s-au făcut, mai ales în Psalmi, cum e în Psalmul 77, 104, 105, 135.

Ci și fără de aceasta tot nu au putut să se facă într-aceale cărți vreo strămutare, așea ca să se bage în eale minuni care să nu fi fost. Aceasta lezne va priceape tot cel ce știe în câtă cinste totdeauna au fost cărțile aceastea la jidovi, că de ar fi îndrăznit cineva să facă aceasta curând după moartea lui Moisi, când încă trăia carii își aducea aminte de aceste lucruri, îndată ar fi strigat cineva și s-ar fi dovedit înșălăciunea. După aceaea, înmulțindu-să Scripturile, cine ar fi putut face ca toate, preste tot pământul, întru acealeași lucruri și într-un chip să le strămute? Apoi, după ce s-au despărțit jidovii în doao împărății, a lui Iuda și a lui Israil, de ar fi mutat ceva o împărăție, ceaealaltă ar fi strigat. Așea, după pîiarderea împărăției lui Israil, samarineanii, carii au priimit cărțile lui Moisi și era foarte împrotivnici jidovilor, ar fi strigat de ar fi ispitit jidovii să facă vreo mutare în cărțile lui Moisi, precum ar fi strigat și jidovii de ar fi făcut samarineanii vreo mutare. Iară mai cu neputință au fost a să strămuta după ce cărțile lui Moisi s-au tălmăcit într-alte limbi.

La aceste să poate adaoge și mărturiia lui Iosip Flavie, carele așea scrie: „Fiindcă acum atâtea sute de ani au trecut și nimene nici nu au adaos ceva la eale, nici a scoate sau a muta ceva nu au cutezat”. Ci despre aceste vezi și ceale ce s-au zis în cuvântul înainte la toată Scriptura, unde s-au arătat cum că Scriptura nestrămutată și nevătămată până la noi au venit.